

SAİR HUSUSLARA YÖNELİK TAVSİYELER

Hâkimler ve Savcılar Kurulu
@TC_HSK - www.hsk.gov.tr

İÇİNDEKİLER

1. Cumhuriyet Savcılarında İş Taksimini Gösterir İşbölümü Cetvelinin Düzenlenmediği
2. Davanamelerin Soruşturma Kaydına Alındığı
3. Esas Hakkında Mütalâa Beyanı İçin Dosyaların Tetkike Alındığı
4. Esas Hakkında Mütalâa Beyanlarının Yeterli Gerekçeyi İçermediği
5. Mütalâaya Aykırı Hüküm Kurulmasına ya da Açıkça Yasaya Aykırı Karar Verilmesine Rağmen Kanun Yoluna Başvurulmadığı
6. "Görüldü" Şerhini Taşıyan İlâmlarda İlgili Cumhuriyet Savcısının Ad ve Soyadı ile Sicil Numarasının Yer Almadığı
7. Kolluk Nezarethanelerinin Yeterince Denetlenmediği
8. Müdürlüklerin Denetim ve Gözetiminin Yerine Getirilmediği veya Eksik Yapıldığı
9. Otopsi Mahalline Geç Gidilmesi
10. UYAP Sisteminin Kullanımı ile İlgili Olarak

1. Cumhuriyet Savcılar Arasında İş Taksimini Gösterir İşbölümü Cetvelinin Düzenlenmediği

Cumhuriyet savcılar arasındaki iş taksimine yönelik incelemede;

Cumhuriyet savcılar arasında iş taksimini gösterir işbölümü cetvelinin düzenlenmediği,

İş bölümünde ve tevizlerde kısa sürelerde değişiklikler yapılarak, soruşturma evrakının sürüncemede kalmasına yol açabilecek uygulamalara rastlanılabildiği,

Bu bağlamda;

... Sayılıda; 03.10.2007 günü kolluk tarafından gönderilen mühür fekkine dair evrakın 17.04.2008 günü soruşturmaya kayıt edildiği, 18.09.2008 tarihinde başka bir Cumhuriyet savcısına aktarıldığı, 03.11.2008 tarihinde ise aynı masa içinde farklı bir Cumhuriyet savcısına tevzi yapıldığı, bu arada kolluğa müzekkere yollandığı 02.12.2008 tarihine kadar da evrakın işlemsiz kaldığı,

Cumhuriyet başsavcılığına gelen işlerin savcılar arasında adil olarak dağıtılmadığı,

... Cumhuriyet savcısına 3 tam soruşturma ve asliye ceza mahkemesi duruşmaları, ... Cumhuriyet savcısına 3 tam soruşturma ve ağır ceza mahkemesi duruşmaları, ... Cumhuriyet savcısına 4 tam soruşturma evrakı ile cezaevinin denetimi, ... Cumhuriyet savcısına infaz işleri ile noter ve icra müdürlükleri denetimleri verildiği halde... Ve... Cumhuriyet savcılarında istinabe evrakı ve kalem denetiminin ortak olarak tevdi edildiği,

Belirlenmiştir.

5235 sayılı Yasa'nın 18. maddesi ile Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 135. maddesi gereğince, hizmetlerin aksamadan yürütülmesini sağlayacak şekilde işbölümü yapılarak nöbet hizmetlerinin ayrıntılı olarak düzenlenmesi, nöbetçi Cumhuriyet savcısının belirlenmesi, tereddüdü mucip bir cihet bırakılmaması, yapılan iş bölümünde soruşturmanın çabuk ve adil bir şekilde tamamlanmasını engelleyecek sık değişikliklerden sarfınazar edilmesi ve görev taksim çizelgesinin bir suretinin mahsus kartonda saklanması

2. Davanamerlerin Soruşturma Kaydına Alındığı

Asliye hukuk mahkemesine hitaben kaleme alınan davanamerlerin soruşturma numarası verilmek suretiyle işlem yapıldığı görölmüştür.

(... Sayılılar)

Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütölmesine Dair Yönetmelik'in 107ve devamı maddeleri gereğince suç ihbarı niteliğinde bulunmayan yaş, kayıt tashihi ve iptali gibi taleplerin Cumhuriyet başsavcılığı muhabere numarası üzerinden takibinin sağlanması,

3. Esas Hakkında Mütalâa Beyanı İçin Dosyaların Tetkike Alındığı

Ağır Ceza Mahkemesinin esas sayılılarında, esas hakkında mütalâa beyanı için dosyaların tetkike alındığı saptanmıştır.

Cumhuriyet savcılarının esas hakkındaki mütalâalarını serdetmek için duruşmaların talikini istemelerinin CMK'nın 33 ve 190. maddelerine uygun düşmeyeceğinin anımsanması,

4. Esas Hakkında Mütalâa Beyanlarının Yeterli Gerekçeyi İçermediğı

Cumhuriyet savcılarının verdiğı mütalâaların incelenmesinde;

Mevcut deliller belirtilmeden ve olay ile ilişkilendirilmeden; Ağır Ceza Mahkemesinin... esas sayılı dosyalarında "dosya kapsamına ve toplanan delillere göre sanığın sabit olan atılı suçtan eylemine uyan TCK'nın ... Maddelerine göre cezalandırılmasına karar verilmesi...",

şeklinde esas hakkında mütalâalar serdedildiğı izlenmiştir.

CMK'nın 33, 216/1. maddeleri uyarınca kamusal iddia makamını temsil eden Cumhuriyet savcılarının verdikleri esas hakkındaki mütalaalarının yargılama konusu olan tüm suçlar/eylemler yönünden sübuta yani maddi meseleye ve hukuki meseleye taalluk edecek şekilde ayrıntılı olarak açıklamaları ve bu mütalaalarının mahkûmiyet yönünde olması durumunda uygulanmasını talep ettikleri kanun ve maddelerini de kapsamalarının zorunlu olduğunun bilinmesi,

5. Mütalaaya Aykırı Hüküm Kurulmasına ya da Açıkça Yasaya Aykırı Karar Verilmesine Rağmen Kanun Yoluna Başvurulmadığı

Cumhuriyet savcılarının verdiği mütalaalar ile görüldü yaptığı bir kısım evrakın incelenmesinde;

a) Mütalaaya kısmen veya tamamen aykırı hüküm kurulmasına karşın kanun yoluna başvurulmadığı, örneğin,

... Ceza Mahkemesi... Esas sayılıda; kasten yaralama suçundan sanıkların TCK'nın 86/2, 3-a maddeleri gereğince cezalandırılmaları talep edilmesine rağmen, belirtilen maddelerin yanında ayrıca haksız hareketin kim tarafından meydana getirildiği tam olarak belirlenemediğinden bahsedilerek TCK'nın 29. maddesine yer verilerek tayin edilen cezadan ½ oranında indirim,

...Ceza Mahkemesine ait... Esas sayılıda; 02.09.2010 tarihli iddianame ile TCK'nın 86/1-3, 87/1-c maddeleri uyarınca yargılanması talep edilen (E.B.)'nin ise 86/1, 87/3, 29 maddeleri gereğince cezalandırılması mütalaa edilmesine karşın, (E.B.)'nin TCK'nın 86/1, 86/3-e, 87/1-c, 87/1-son, 29 maddelerinin tatbiki ile cezalandırılmasına,

Karar verilmesine rağmen kanun yoluna müracaat edilmesinin hatırlanmadığı

b) Görüldü yapılan bir kısım dosyanın tetkikinde açıkça yasaya aykırı karar verildiğinin görülmesine rağmen yasa yoluna başvurulmadığı;

Örneğin,

... Ceza Mahkemesi... Esas sayılıda; duruşmada hazır bulunan sanığın CMK'nın 147. maddesinde yazılı hakları hatırlatılarak savunma ve delilleri tespit edilmeden para cezasına karar verilmiş olmasına rağmen,

... Ceza Mahkemesi... Sayılıda; ceza ehliyeti bulunmadığı kabul edilerek TCK'nın 32/1. maddesinden yararlandırılan sanığa, CMK'nın 150/2 maddesi uyarınca tayin edilen zorunlu müdafinin bulunmadığı oturumda aynı Yasa'nın 151. maddesi hükmü yerine getirilmeden ve CMK'nın 188/1 maddesi uyarınca zorunlu müdafinin duruşmada hazır bulunması gerektiği gözetilmeden tedbir kararı verildiği halde,

Kanun yoluna müracaat edilmesinin düşünülmediği,
Müşahede olunmuştur.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 272 vd. maddeleri uyarınca; Cumhuriyet savcılarının katıldıkları mahkemelerde esas hakkında mütalaa verdikleri veya görüldüsünü yaptıkları dosyaları titiz bir şekilde tetkik ederek dosya kapsamına uygun olarak mütalaaların verilmesine özen gösterilmesi, talebe aykırı olarak verilen ve hukuka uygun olmadığı düşünülen kararlar için kanun yollarına başvurulması hususunda daha duyarlı davranılması,

6. "Görüldü" Şerhini Taşıyan İlâmlarda İlgili Cumhuriyet Savcısının Ad ve Soyadı ile Sicil Numarasının Yer Almadığı

...Ceza Mahkemesi... esas sayılılarda, fiziki olarak gönderilen ilâmlardaki "görüldü" şerhlerinde, ilgili Cumhuriyet savcısının ad ve soyadı ile sicil numarasının yer almadığı gözlenmiştir.

Mahkemelerden görülmek üzere Cumhuriyet başsavcılığına fiziki olarak tevdi olunan karar suretlerine ilişkin "görüldü" işleminin, "işlemi yapan Cumhuriyet savcısının kim olduğunun kontrolü" bakımından kararların altına sadece "görüldü" yazılmasıyla yetinilmeyerek ad ve soyadı ile sicil numaralarının da dercine ehemmiyet verilmesi,

7. Kolluk Nezarethanelerinin Yeterince Denetlenmediği

Cumhuriyet Başsavcılığına bağlı kolluk tarafından tutulan "Nezarethaneye Alınanların Kaydına Dair Defterlerin tetkikinde; bazı sayfalarının Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Yönetmeliği'nde belirtilen şekilde usulüne uygun olarak tutulmadığı, şüphelilerin gözlem altına alınma işleminin niteliğine, nezarethaneye giriş ve çıkış saatlerine ve nezarethaneye konulmasına ilişkin Cumhuriyet savcısına bilgi arz edildiğine yönelik kısımlarının doldurulmasında kolluk görevlilerince yeterince titiz davranılmadığının tespit edilmesine rağmen, bu konularda ilgililerin dikkatinin çekilmesi cihetine gidilmediği, ayrıca belirlenen eksikliklerin defterin mahsus bölümüne yazılmadığı anlaşılmıştır.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 92. maddesi ile "Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği" hükümleri doğrultusunda, Cumhuriyet başsavcıları veya görevlendirecekleri Cumhuriyet savcıları tarafından adlî görevlerinin gereği olarak, nezarethanelerin varsa ifade alma odalarının, gözaltına alınan kişilerin durumlarının, gözaltına alınma sebep ve sürelerinin, gözaltına alınma ile ilgili tüm kayıt ve işlemlerinin denetlenmesi, sonucunun nezarethaneye alınanların kaydına ait deftere kaydedilmesi, tespit edilen eksikliklerin giderilmesi için gerekli tedbirlerin süratle alınması, kusuru görülen yetkililer hakkında gerekli işlemlerin yapılması,

8. Müdürlüklerin Denetim ve Gözetiminin Yerine Getirilmediği veya Eksik Yapıldığı

Cumhuriyet Başsavcısının veya iş bölümü cetveline göre görevlendirilen Cumhuriyet savcısının müdürlüklerde, kayıt ve kartonların düzenli tutulup tutulmadığı, evrak havalesinin süresinde yapılıp yapılmadığı, fizikî ortamda teslimi gereken evrakla ilgili işlemlerin usulüne uygun yapılıp yapılmadığı, kararların ilgililere tebliğinin sağlanıp sağlanmadığı, mühür ve beratın muhafaza edilip edilmediği, mevzuattan kaynaklanan veya ilgili birim amiri tarafından verilen diğer görevlerin usulüne uygun yapılıp yapılmadığı hususlarına ilişkin yılda en az bir kez yapması ve sonucunu rapora bağlaması gereken denetim ve gözetim görevini yerine getirmediği görülmüştür.

Bölge Adliye ve Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 259. maddesine göre müdürlüklerin denetiminin yılda en az bir kere yapılması ve sonucunun rapora bağlanması,

9. Otopsi Mahalline Geç Gidilmesi

Nöbetçi Cumhuriyet savcısının vazifesi başında bulunamaması veya kendisine ulaşılamaması gibi nedenlerle olay mahalline intikalde gecikildiği, otopsi yapılmak üzere bekleyen maktulün uzun süre olay mahallinde tutulduğu beyan ve müşahede edilmiştir. (... soruşturma sayılılar.)

CMK'nın 86 ve 87. maddeleri ile Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün Ölü Muayene ve Otopsi İşlemleri konulu, 20.02.2015 tarih ve 156 sayılı Genelgesi, AİHM'nin 10.04.2001 tarihli Tanlı/Türkiye, 19.02.1998 tarihli Kaya/Türkiye kararlarında belirtildiği üzere, Cumhuriyet savcılarının mesai saatleri dışında ve tatile tesadüf eden günlerde dahi derhal vazife görebilecek bir durumda bulunmaları, olay yerine en kısa zamanda intikal edip delillerin kaybolmasının önlenmesi, adli kolluk görevlilerinin, ölü muayenesi ve otopsi için nöbetçi Cumhuriyet savcısını bulamaması gibi yakınmalarına meydan verilmemesi, aksi davranışların sorumluluğu gerektirdiğinin hatırdan çıkarılmaması,

10. UYAP Sisteminin Kullanımı ile İlgili Olarak

- a. Verilerin UYAP' a zamanında, doğru ve eksiksiz girilmemesi nedeniyle;
- b. İnfaz dosyalarının statü bilgilerinin gerçek durumundan farklı bir şekilde kayıtlı olduğu,
- c. Bir kısım daimi arama kararlarının UYAP'a aktarılmamaları sebebiyle soruşturma iş cetvelinin UYAP'tan alınmadığı,
- d. Bazı soruşturma evrakında suç türü girilmediğinden kovuşturmaya yer olmadığına dair kararların UYAP üzerinden seçiminde güçlük çekildiği,
- e. Soruşturma dosyasına giren evrakın taranarak UYAP sistemine dâhil edilmesinde gerekli hassasiyetin her zaman gösterilmediği,

Belirlenmiş, ilgililerin dikkati çekilmiştir.

Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 5. maddesinde açıklandığı üzere; soruşturmaların başından itibaren kalem hizmetlerinin titizlikle ele alınarak usulüne uygun bir şekilde UYAP üzerinden yürütülmesi, soruşturmalara ilişkin tüm veri girişinin ve bu verilerde meydana gelen değişikliklere ilişkin kayıtların zamanında, doğru ve eksiksiz biçimde yapılması, iş bölümü cetvellerinin UYAP'a kaydedilmesi.

Aynı şekilde, infaz evrakının takipsiz ve özellikle kayıt dışı bırakılmamasının sağlanması bakımından, ilamların Cumhuriyet savcısı tarafından incelendikten sonra UYAP sisteminde belirlenmiş olan dosya türüne göre (infaz, esas veya denetimli serbestlik genel defteri vs.) kayıtlarının yapılması, kayıtların düzenli yapılıp yapılmadığının ve kayıt dışı evrak bulunup bulunmadığının UYAP'taki raporlar vasıtasıyla belirli aralıklarla denetlenmesi,